

Nazwa instytucji

Książnica Cieszyńska

Tytuł jednostki/Tytuł publikacji

Pamiętka dziejowa kościoła parafialnego w Jabłonkowie.

Liczba stron oryginału

12

Liczba plików skanów

12

Liczba plików publikacji

13

Sygnatura/numer zespołu

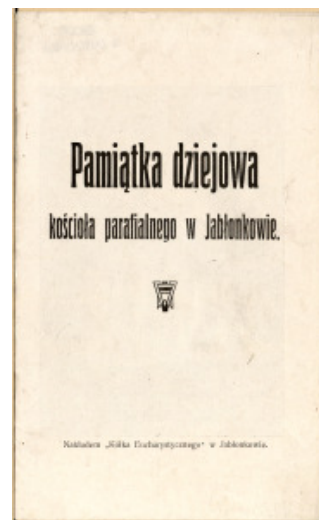
KD I 03805

Data wydania oryginału

[1931?]

Zdigitalizowano w ramach projektu pt.

**Udostępnienie cieszyńskiego dziedzictwa
piśmienniczego on-line**

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Śląskie.

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Pamiętka dziejowa

kościół parafialnego w Jabłonkowie.

Nakładem „Kółka Eucharystycznego“ w Jabłonkowie.

ZBIORY
S. ZAHRADNIKA

KD I 3805

KD 3805

Najważniejsze zdarzenia pamiątkowe

z przeszłości kościoła
w Jabłonkowie.

W tysiąc lat po Narodzeniu Jezusa Chrystusa, kiedy uczniowie św. Metodego Ozlav i Gorazd z zachodnich a uczniowie św. Wojciecha z wschodnich przybywali krajów, by szerzyć wiarę chrześcijańską, pogańscy osadnicy i w naszych stronach przyjmowali tę wiarę, przyjmując Chrzest św.

W roku 1223 zbudowano dla nich kościółek z drzewa, za staraniem szlachcica Własta Piotra Dúnina, jako filialny Cieszyna.

Po upływie przeszło sto siedmdziesiąt lat, kościółek okazał się za mały i uszkodzony, wybudowano zatem w roku 1401 nowy, powiększony, tak że w roku 1447 można się doczytać, że przy kościele w Jabłonkowie istnieje probostwo.

W czasie zaburzeń i sporów religijnych w roku 1540 lutrzy przemocą opanowali tenże kościółek w Jabłonkowie.

W roku 1596 Wacław Adam, książę Cieszyński daje przywilej, że w Jabłonkowie może

tylko być kaznodzieją protestancki, dokument ów posiada archiwum miejskie w Jabłonkowie.

Kiedy w roku 1599 morowe powietrze grasujące w okolicy w mieście porwało także i luterskich predykantów a kościół został osamotniony, wtedy zkorzystali z tego katolicy i objęli kościół w posiadanie.

Na życzenie katolików zaproszono z Krakowa mistrza do lania dzwonów, który przybył z narzędziem, które ustawił obok kościoła na cmentarzu, rozniecił ogień a ludność wyzbywając się różnych przedmiotów i ozdób srebrnych i złotych wrzucała je do topiącej się masy, którą potem zabrał ze sobą do Krakowa i ułał z tego dzwon tak dużych rozmiarów, że żaden z obecnych teraz dzwonów mu niedorówna. Pod imieniem „Gaspar“ w roku 1608 został poświęcony. Blisko trzy sta lat pełnił służbę, nareszcie pękł i utracił swój dźwięk harmonijny. W roku 1891 zdjęto go z wieży dla przelania na dzwon nowy.

W roku 1610 mieszczaństwo luterskie znów opanowało ten kościół a katolicy pozbawieni pociech religijnych i duchowych udawali się czy to do Cieszyna czy do Czacy lub odbywali pielgrzymki do Kalwaryi lub też do Częstochowy.

Wreszcie po siedmdziesięciu pięciu latach tej rozłąki, książę Fryderyk Wilhelm, który objął w swe ręce rządy kraju, na usilne prośby katolików rozporządził zwrót przemocą zabranego kościoła.

Od tego czasu już więcej nieodważyli się luterani przywłaszczenia sobie kościoła.

W cztery lata później kościół ten doszczętnie z niewiadomych powodów się zupełnie spalił, więc

przystąpiono do budowy nowego, ale już nie z drzewa ale z twardego materiału.

1620. Wybudowano nowy kościół z kamienia i cegły. Na zewnętrznej stronie kaplicy kościelnej jest na gzymsie rok 13-09. Czyby to miał być rok założenia starego kościółka, uwidoczniiony przy budowaniu kościoła nowego 1620? Możliwem to jest.

1624. Poświęcony został cmentarz nowy po za miastem.

1652. Był w kościele jeden tylko ołtarz. Nowy kościół, tak jako i stary „Bożemu Ciału“ poświęcony, w tym roku jeszcze nie był konsekrowany.

1655. Na rynku postawiono kolumnę ze statua N. M. Panny Zwycięskiej.

1656. Przez Jabłonków przechodził król polski Jan Kazimierz, wracając przez Węgry i Spisz do Polski i zwiedził kościół.

1679. W ołtarzu głównym było tabernakulum, były również dwa ołtarze boczne, wprawo św. Weroniki, wlewo św. Jana Chrzciciela. W temże roku została wybudowana wieża z kamienia i cegły. Kopuła była jeszcze drewniana.

1687. Proboszczem był Jakób Sebastian Hyrdel Jabłonkowiec 34 lat liczący, wyświęcony w roku 1681 ad titulum miasta Jabłonkowa. Inwestowany był w roku 1683 2 maja. Jako kapłan pozyskał dla kościoła katolickiego napowrót wielką liczbę (700) luteranów. Do szkoły uczęszczało 60 dzieci, w zimie trochę więcej.

1688. Ołtarz główny u spodu murowany, na nim statua Najśw. M. Panny, która obecnie mieści się we framudze nad wejściem do kaplicy.

1689. Było w mieście już tylko 15 luteranów, chociaż w roku 1615 niemal wszystko było luteraninami.

1698. Umarł Jakób Sebastyan Hyrdel, jako proboszcz Jabłonkowski, grób jego po dziś na starym cmentarzu u krzyża.

1706. Dnia 7 marca pożar zniszczył przeważną część miasta i kościół ogorzał, który wkrótce odrestaurowano.

1709. Dobudowano kaplicę M. B. Bolesnej.

1735. Zaprowadzone zostało Bractwo Najśl. Serca Pana Jezusa.

1740. Grasowała cholera. Za pośrednictwem Wlb. O. Tempesa postanowiono rok rocznie w dzień „Imienia N. M. Panny“ odprawiać procesję ku figurze Matki Boskiej na rynku dla uproszenia Pana Boga o oddalenie zaraźliwych chorób od miasta.

1762. Z powodu pokonania dnia 24 kwietnia oddziału wojska brandyburskiego przez Jabłonkowień, obrano za Patrona miasta św. Jerzego.

1764. Do Jabłonkowa przybyli misjonarze, którzy nauką i kazaniem krzepili dusze wiernych.

1766. Dnia 4 kwietnia cesarz Józef I. przyjechał do Jabłonkowa ze świtą, rozlokował się na farze i przez dwa dni w niej przebywał.

1775. Ulany w Opawie dzwonek konających pod imieniem „Krwawego potu Jezusa w Ogroju“.

1784. W tym roku grzebano zmarłych bez trumien. Działo się to przez 7 miesięcy. Trupa obwijano w płótno.

1788. Odrestaurowano wieżę, sprawiono nowy zegar.

1789. Z powodu budowy nowej drogi cesarskiej, skasowano cmentarz za miastem.

1796. Uderzył piorun dnia 4 sierpnia do wieży, uderzywszy w zegar, zmazał cyfry od dziesiątej do pierwszej, poczem do okna Józefa Sikory na przeciw kościoła, gdzie zabił jego żonę.

1798. Założenie i poświęcenie nowego cmentarza, który do dzisiaj jest w używaniu.

1844. Poświęcone zostały nowe dwa dzwony.

1846. Odbyło się pierwsze bierzmowanie w Jabłonkowie, udzielał go książę biskup Melhior von Diepenbrok.

1858. W czwartą niedzielę Adwentu odbyło się poświęcenie nowego głównego ołtarza przez Włb. ks. dziekana Franciszka Śniegonia. Koszta tegoż i ozdobienia najgłówniejszej części kościoła wyniosły 1.300 zł. austr., które pokryto z dobrowolnej składki, oprócz tego pewien dobroczyńca darował lampę z srebra chińskiego wartości 100 zł.

1861. Zbudowano klasztor SS. Elżbietanek. Pierwszą księnią była M. Bonawentura Sobotka, umarła w r. 1877.

1871. W tym roku zmarł pierwszy poeta ludowy na Śląsku cieszyńskim, który chociaż uczył się w szkole po morawsku, przecież pisał wiersze wcale udatne po polsku. Jest nim tkacz Adam Sikora, pisał „Pieśni Nabożne“, które lud katolicki śpiewa w kościele. Adam Sikora urodził się w r. 1819.

1878. Sprawiono całkiem nowe ołtarze, w głównym ołtarzu miast figury Maryi Panny dano obraz Bożego Ciała a w bocznych ołtarzach miast obrazów dano figury Serce Pana Jezusa i Serce

Najśw. M. Panny. Lampę srebrną przed głównym ołtarzem zakupiono ze składek dobrowolnych.

1886. Zakupiono nowe organy, kosztowały 3.145 guldenów.

1890. Przy pożarze miasta zapaliło się i we wnętrzu kościoła; przy gaszeniu ognia zniszczone zostały szaty liturgiczne.

1890. Parafia liczy 7.051 dusz.

1891. Poświęcono dla kościoła dwa nowe dzwony.

1899. Odprawiona została w miesiącu października „Misja“.

1906. W noc Wigilijną Bożego Narodzenia dokonano świętokradztwa „Sanctissimum“ ze złotym miesięcznikiem. Świętokradcy nie wykryto.

1907. Dnia 2 marca złodziej wyłamał skarbonkę ofiarną i do szczętu ją wykradł. Złodzieja ujęto.

1908. Odrestaurowano wnętrze kościoła, dano nową posadzkę, sprawiono nowe ławki, przy tej sposobności zasypano kryptę w kaplicy. W krypcie tej spoczywały zwłoki dwóch misjonarzy OO. Leopolda Tempesa, zmarłego w r. 1736 i Franciszka Streicha, zmarłego w r. 1744. Grobowiec ten otwarto urzędowo a resztki zwłok przeniesiono na cmentarz. Nowy dach kościoła na zewnątrz pokryto eternitem miast gontowego dachu, również sprawiono piękne witraże do trzech okien. Otwarcie i poświęcenie odbyło się 25 października. W tym roku powstało także Kółko Eucharystyczne „Adoracji wiecznej“.

1910. Odbyło się bierzmowanie przez księcia kardynała Jerzego Koppa.

1911. Wlb. ks. Antoni Macoszek, Jabłonkowiec, jako proboszcz w Dziedzicach, został zamordowany przez rabusiów.

1912. Na Kongres Eucharystyczny do Wiednia pojechało około dwadzieścia osób z miasta.

1916. Zarekwirowano dzwony na cele wojenne; z farnego trzy, zostawiając jeden, z klasztoru dwa.

1918. Odbyło się bierzmowanie przez księcia kardynała Adolfa Bertrama.

1920. Odprawiane zostały „Misje“ od 17 do 21 lipca, jako też Uroczystość trzechsetletniej rocznicy budowy kościoła.

1920. Nowy dzwonek „sygnaturke“ poświęcono.

1922. Dzwony cztery nabyto z dobrowolnych ofiar kosztem 70.000 Kcz.

1924. Renowację kościoła zewnątrz i wieży rozpoczęto 28 lipca a ukończono 21 września. Koszta wynosiły 50.000 Kcz.

1925. Ołtarze i figury na nowo odmalowano i odzłociono, koszta wyniosły 30.000 Kcz.

Zaprowadzona Msza św. o godz. 8 w niedzielę i święta, dla katolików Czechów.

1927. Instalowany na probostwo jabłonkowskie Wlb. ks. Józef Hanzlik.

1927. Jutrznia przed Bożym Narodzeniem odprawiana po dotąd o 12 godz. w nocy, przeniesiona na godz. 5 rano.

1927. Światło elektryczne zaprowadzone w kościele farnym.

1929. W tym roku urodziło się 280 a zmarło 162 w parafii jabłonkowskiej.

1931. Dnia 19 marca, w dzień św. Józefa obradowała komisja Urzędu Krajowego, aby zbadać

potrzebę powiększenia kościoła i budowę probostwa i uzyskano uchwałę prawomocną tegoż.

Kościół ten parafjalny patrzył na 310 uroczystości Bożego Ciała, pracowników duchownych za ten czas było 20 proboszczów i 148 wikarych.

Dziesięć pokoleń korzystało z duchownych dóbr Królestwa Bożego na ziemi. 40—50 tysięcy dusz przyjęło Chrzest św. w tym kościele i odeszło z niego na wieczność również tyle.

Odwiedziło go dwóch kś. Kardynałów, trzech biskupów, cesarz, dwóch królów i wielu dostojników świeckich jak i duchownych, którzy wpisali imię swe do księgi pamiątkowej.

Oby zamierzone dzieło powiększenia kościoła Bóg łaskawie pozwolił doprowadzić do szczęśliwego wyniku, abyśmy dzisiaj katolicy, idąc za wzniosłym przykładem naszych przodków, postavili sobie pomnik, który niechby świadczył o nas w przyszłości również przynajmniej przez trzy wieki.

KATALOG

rodzinnego „Muzeum” ś. p. Adama Sikory.

L. bież.

Ilość

1. Adama Sikory własnoręczne pisma z r. 1835 do 1869 71.
2. Adama Sikory wydawnictwa drukiem z r. 1863 do 1931 80.
3. Adama Sikory utwory po dotąd nie wydane . . 74.
4. Akta różne z r. 1710 do r. 1851 28.
5. Akta różne z r. 1852 do r. 1899 109.
6. Biblioteka dzieł z r. 1719 do 1764 43.
7. Biblioteka dzieł polskich 489.
8. Biblioteka dzieł niemieckich 164.
9. Denkschrift an die Friedenskonferenz 1.
10. Jabłonkowie w stroju świątecznym, figura naturalnej wielkości.
11. Jasełka i ogród Gétzemany, figur 118.
12. Kolekcja obrazów z r. 1756 do r. 1930 . . . 38.
13. Kolekcja obrazów pamiątkowych z Palestyny, Rzymu, Częstochowy i t. d. 189.
14. Kolekcja odznaków różnych pamiątkowych . . 32.
15. Kolekcja monet począwszy z r. 1754 i t. d. . 28.
16. Kolekcja banknotów starych od 10 gr. do 100 miliardów marek 50.
17. Kronika miasta Jabłonkowa począwszy od jedynastego stulecia.
18. Kronika kościoła parafialnego i klasztoru.
19. Kronika grona amatorów Czytelni katolickiej.
20. Relikwiarz z częstkami relikwii czterech św. męczenników.
21. Stół, skrzynie w stylu starożytnym i dalsze domowe rzeczy.
22. Sztandar zdobyty na brandyburskich rozbójnikach przez Jabłonkowie w r. 1762.

„Muzeum” ś. p. Adama Sikory można zwiedzić każdodziennie, zgłaszając się w sklepie p. Sz. Sikory.

A/111/4-52

**ZBIORY
S. ZAHRADNIKA**